

ปลาฉลาม ครั้งแรกในทะเลไทย

นิตยสารสารคดี ฉบับที่ 90 ปีที่ 8 เดือนสิงหาคม 2535

เรื่อง ดนุช บุญยะประกัศร

ผู้จัดการฝ่าย โครงการประชาสัมพันธ์และหัวหน้าโครงการศึกษาธรรมชาติ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชฯ
และครูสอนดำน้ำของ NAUI (National Association of Underwater Instructors)

.....11.00 น. วันที่ 3 มิถุนายน 2535 ปลาฉลามปรากฏตัวขึ้นบริเวณกองหินใต้น้ำทางทิศตะวันตกเฉียงใต้
ของเกาะเต่า อันเป็นเกาะที่อยู่ห่างไกลจากชายฝั่งมากที่สุดในประเทศไทย.....

ล่วงวันอาทิตย์ที่ 3 พฤษภาคม 2535 นักดำน้ำจำนวน 24 คน ออกเดินทางจากเกาะเต่า เกาะที่อยู่ห่างจากชายฝั่งมากที่สุดในประเทศ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มุ่งสู่กองหิน “ตู่กู” กองหินใต้น้ำทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะเต่า (ละติจูด 9 องศา 59 ลิปดา 45 **ฟิลิปดา**เหนือ, ลองจิจูดที่ 99 องศา 47 ลิปดา) หลังจากที่นักดำน้ำตรวจสอบอุปกรณ์ดำน้ำของตนเองและคู่ดำน้ำ (Buddy) เรียบร้อยแล้วทุกคนก็ดำลงสู่ยอดหินซึ่งอยู่ใต้ผิวน้ำลึกประมาณ 7 เมตร แล้วค่อยๆ เปลี่ยนความลึกลงไปตามไหล่กองหินที่มีลักษณะคล้ายภูเขาใต้น้ำ จนถึงพื้นทะเล ซึ่งลึกประมาณ 34 เมตร

การดำน้ำครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาธรรมชาติใต้ทะเล ที่มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์จัดขึ้น ด้วยจุดมุ่งหมายที่จะพานักดำน้ำเข้าสัมผัสธรรมชาติอันงดงามและทรงคุณค่าใต้ท้องทะเล โดยมุ่งหวังว่านักดำน้ำที่เข้าร่วมโครงการจะรู้สึกรักหวงแหนและร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติใต้ทะเลมิให้เสื่อมสภาพลง

ไม่มีใครคาดคิดว่าการดำน้ำครั้งนี้ เราจะได้พบสัตว์ใต้ทะเลตัวหนึ่ง ซึ่งยังไม่มีรายงานการพบในประเทศไทยมาก่อน

“หินตุ้งกู” วันนั้นน้ำไม่ใสเหมือนเช่นเคย เนื่องจากมีกระแสน้ำเย็นไหลมาจากทะเลด้านนอก มวลของน้ำเย็นผสมกับน้ำร้อนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้น้ำเกิดการแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นที่มีอุณหภูมิสูงกว่า จะลอยอยู่ด้านบนและชั้นที่มีอุณหภูมิต่ำกว่าจมอยู่เบื้องล่าง กองหิน “ตุ้งกู” ที่ล้อมรอบด้วยสวนกัลปังหา จึงไม่งดงามเท่าที่ควร แต่การศึกษาธรรมชาติได้ทะเลก็ยังคงดำเนินต่อไปจนครบกำหนดเวลาตามแผน

ในระหว่างกลับขึ้นสู่ผิวน้ำ นักดำน้ำบางคนในขณะเริ่มสังเกตเห็นเงาดำขนาดใหญ่พองๆ กับเรือตักเกวียนเวียนผ่านไป แต่ไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นอะไร จนเมื่อขึ้นสู่ผิวน้ำ คนบนเรือจึงตะโกนบอกว่าเป็น “ปลาวาฬ”

จากคำบอกเล่าของคนบนเรือ “ปลาวาฬ” ตัวนี้เข้ามาวนเวียนอยู่รอบเรือตั้งแต่เริ่มลงดำน้ำกันได้ไม่นาน โดยโผล่ขึ้นหายใจเหนือผิวน้ำทุกประมาณ 2 นาทีหรือนานกว่านั้น สามารถเห็นได้ชัดว่าเป็นปลาวาฬที่ฟันเป็นแบบบาลิน กินแพลงก์ตอนเป็นอาหาร ไม่เป็นอันตรายอย่างปลาวาฬที่มีฟันเช่นปลาวาฬออค้า (Killer Whale) นักดำน้ำจึงพากันว่ายน้ำออกไปดูปลาวาฬพร้อมทั้งถ่ายภาพไว้ ปลาวาฬยังคงว่ายวนไปมาอยู่รอบเรือเกือบชั่วโมง แต่ไม่ยอมให้นักดำน้ำเข้าใกล้จนเกินไป จนกระทั่งเรือติดเครื่องเพราะถึงกำหนดเวลาที่จะต้องเดินทางกลับเข้าฝั่ง ปลาวาฬจึงได้ว่ายน้ำจากไป

จากหนังสือ Mammals of Thailand ของนายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล ผู้บุกเบิกงานอนุรักษ์ธรรมชาติของประเทศไทย และ Jeffery A. McNeely พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ.2520 ตรวจแก้ไขและจัดพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ.2531 ได้บันทึกว่ามีการพบปลาวาฬขนาดใหญ่ 3 ชนิดด้วยกันคือ ปลาวาฬหัวทุย (Sperm Whale) จัดอยู่ในกลุ่มปลาวาฬที่มีฟันและมีโซน่าในการนำทาง ปลาวาฬเกลบครีบดำ (Sei Whale) ปลาวาฬเกลบครีบขาวดำ (Minke Whale) 2 ตัวหลังนี้นักวิทยาศาสตร์จัดอยู่ในกลุ่มปลาวาฬที่มีบาลินแทนฟัน ซึ่งเป็นกระดูกในปากเรียงเป็นซี่ๆ เหมือนหวีทำหน้าที่กรองแพลงก์ตอนจากน้ำทะเลกินเป็นอาหาร ไม่มีโซน่าในการนำทาง

ลักษณะปลาวาฬตัวที่พบนี้ใกล้เคียงกับปลาวาฬเกลบครีบดำมาก แต่เมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายและเปรียบเทียบจากหนังสือที่เกี่ยวกับปลาวาฬหลายเล่ม รวมทั้งความเห็นของดร.สุรพล สุดารา แห่งภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งได้ให้ความเห็นจากข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ทั้งหมด ก็สรุปได้ว่าเป็นปลาวาฬรูปร่างเท่าที่ทราบในขณะนี้ในเมืองไทยยังไม่มีรายงานยืนยันว่าพบปลาวาฬชนิดนี้ในน่านน้ำไทยมาก่อน ขณะนี้โครงการอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเลของมูลนิธิฯ กำลังตรวจสอบและรวบรวมข้อมูลส่งผู้เชี่ยวชาญทางด้านปลาวาฬโดยเฉพาะ เพื่อการยืนยันอย่างเป็นทางการอีกครั้งหนึ่ง

“ ปลาวาฬบรูด้า (Bryde's Whale, Balaenoptera edeni)

ได้รับการกล่าวถึงและตั้งชื่อ โดย Anderson ในปี 1878 เช่นเดียวกับในปี 1912 Olsen ก็ได้อธิบายถึง ปลาวาฬชนิดหนึ่งที่พบทางชายฝั่งทะเลของประเทศแอฟริกาใต้ โดยตั้งชื่อไว้ว่า บรูด้า (B.Brudei)

ตามชื่อของนาย Johan Bryde กงสุลชาวสวีเดนที่ประจำอยู่ในประเทศแอฟริกาใต้ ปรากฏว่า รายละเอียดของทั้งสองที่ถูกค้นพบภายหลังนั้น เป็นการกล่าวถึงปลาวาฬชนิดเดียวกัน และรายละเอียดของการพบครั้งแรกนั้นค่อนข้างที่จะเป็นข้อมูลที่ถูกต้องกว่า ถึงแม้ว่าชื่อสามัญจะถูกตั้งขึ้นในการพบครั้งที่ 2 ก็ตาม ไม่มีปลาวาฬในสายพันธุ์เดียวกันถูกกล่าวถึงอีก ”

**ข้อมูลจากหนังสือ “Whale of the World” โดย Lyall Watson

ปลาวาฬบรูด้า มีลักษณะและรูปร่างคล้ายคลึงกับปลาวาฬเกลบครีบดำ (Sei Whale) มาก แต่จะมีรูปร่างค่อนข้างอ้วนและลำตัวสั้นกว่า ขนาดโดยเฉลี่ยของปลาวาฬบรูด้า เมื่อโตเต็มที่แล้ว เพศผู้จะมีขนาด 13.7 เมตร และเพศเมียจะมีขนาด 14.5 เมตร ขนาดใหญ่ที่สุดที่เคยพบเป็นปลาวาฬเพศเมียมีความยาว 15.6 เมตรพบบริเวณแนวชายฝั่งทะเลประเทศแอฟริกาใต้ โดยเฉลี่ยจะหนักประมาณ 16-18 ตัน ซึ่งเมื่อโตเต็มที่อาจจะหนักถึง 20-25 ตัน ส่วนปลาวาฬบรูด้าขนาดที่เล็กที่อาศัยอยู่ในแนวเขตชายฝั่งทะเล โดยเฉลี่ยแล้ว เพศผู้จะมีขนาด 13 เมตร และเพศเมียจะมีขนาด 13.8 เมตร

ลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนของปลาวาฬบรูด้า คือ แนวครีบหลังที่โค้งยาวจะอยู่ในตำแหน่ง 2 ใน 3 ของลำตัว หางแบนกว้าง มีรอยบากอยู่ตรงกลาง สามารถบิดมาทางตอนข้างลำตัวได้ ครีบที่ใช้สำหรับว่ายน้ำจะมีขนาดประมาณ 1 ใน 10 ของความยาวลำตัว จะมีแนวร่องท้องประมาณ 40-70 แนว อยู่ถัดจาก ขากรรไกรด้านล่างลงมาถึงสะดือ แนวบาลีนด้านขากรรไกรบนจะมีจำนวน 250-365 ซี่ และค่อนข้างสั้น ถ้าเปรียบเทียบกับปลาวาฬเกลบครีบดำ โดยที่ จะมีความยาวมากที่สุดประมาณ 60 เซนติเมตร ขนตามลำตัว ก็จะหยาบ ไม่เหมือนกับของปลาวาฬเกลบครีบดำ

ลำตัวจะมีสีเทาดำ แต่จะมีสีขาวยบริเวณคาง และลำคอ อาจพบว่าบางตัวมีสีที่จางกว่าบนด้านหลังตั้งแต่หัวจนถึงครีบหลัง และอาจเป็นไปได้ที่ต่อเนื่องจนลงมาถึงด้านข้างลำตัว ปอยครั้งที่มักจะพบว่ามีจุดๆ เป็นดวงหรือแผลอันเกิดจากการอาศัยของสัตว์ประเภทกาฝาก หรือปลาจลลามชนิดเล็ก ปรากฏทั่วไปตามลำตัว และจะมีบาลินสีดำหรือสีเทาดำ ถึงแม้ว่าส่วนที่อยู่ด้านหน้าอาจจะเป็นสีครีมเป็นบางส่วน ขนแข็งตามลำตัวก็จะมีสีจางด้วย

ลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของปลาวาพบรูดำเห็นจะได้แก่ แนวริ้ว 3 แนวตั้งแต่ปลายด้านหลังจนถึงระดับของรูหายใจบนหัวของปลาวาพบ รูเด่นนี้เองที่ทำให้ บรูดำ แตกต่างจากปลาวาพบที่มีครีบหลังทั่วไป รูหายใจอาจจะพ่นขึ้นไปในอากาศได้ถึง 3-4 เมตร โดยปกติ ส่วนหัวและรูหายใจ ซึ่งอยู่ก่อนครีบหลัง จะเป็นแอ่งดูเหมือนภาชนะ เวลาที่โผล่ขึ้นพ้นผิวน้ำแนวร่องที่ปรากฏนี้เองที่ทำให้สามารถแยกแยะปลาวาพบชนิดนี้ออกจากปลาวาพบที่มีครีบหลังทั่วไปได้ง่ายขึ้น

ปลาวาพบชนิดนี้ มักจะมีถิ่นที่อยู่ทั่วไปทั้งในและนอกเขตแนวชายฝั่งทะเล ด้วยความแตกต่างที่แยกออกจากกัน ระหว่างสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่ในเขตแนวชายฝั่งทะเล และประเภทที่อาศัยอยู่นอกเขตชายฝั่งทะเล ปลาวาพบรูดำชอบอาศัยอยู่ในทะเลเขตอบอุ่น ซึ่งมีอุณหภูมิมากกว่า 20 องศาเซลเซียส ดังนั้น ปลาวาพบชนิดนี้จึงสามารถพบได้ทั่วโลกในเขตร้อน จนกระทั่งถึงเขตที่มีอุณหภูมิลดลงและพบมากในระดับละติจูดที่ 30 องศาทั้งซีกโลกเหนือและใต้ ปลาวาพบรูดำมักจะไม่ค่อยมีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ดังนั้นจึงสามารถพบได้ตามถิ่นที่อยู่เดิมตลอดปี ซึ่งในขณะเดียวกัน สัตว์น้ำที่อาศัยอยู่นอกแนวเขตชายฝั่งก็อาจจะมีการโยกย้ายถิ่นที่อยู่บ้างเป็นระยะทางไกลๆ ทั้งนี้ ก็มีผลมาจากการแพร่กระจายและความอุดมสมบูรณ์ของอาหาร ส่วนใหญ่แล้วการโยกย้ายถิ่นดังกล่าว มักจะเป็นการเคลื่อนย้ายระหว่างในและนอกเขตชายฝั่งทะเล มากกว่าที่จะเป็นการเคลื่อนย้ายขึ้นลงระหว่างทิศเหนือและใต้

ปลาวาพบรูดำค่อนข้างที่จะมีโอกาสมากในการหาอาหารกิน แม้แต่ในเขตน่านน้ำตื้น ซึ่งเหยื่ออาศัยอยู่ อาหารของมันจะได้แก่ ฟองปลาที่ว่ายไปมารอบๆตัวเรา จึงมักพบปลาวาพบได้ในเขตที่จะมีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประเภทอื่นๆ อาศัยอยู่ด้วย เช่น แมวน้ำ ปลาจลลาม ซึ่งก็จะเป็นแหล่งที่มีปลาอุดมสมบูรณ์

บาลีน ของปลาวาฬจะมีประสิทธิภาพมากในการกินเหยื่อ เช่น ปลาขนาดใหญ่ที่ว่ายน้ำเป็นฝูง โดยการกลืนหรืออาจใช้วิธีว่ายน้ำตามฝูงปลาในลักษณะวนเวียนไปมาก่อนที่จะหันกลับมากินเหยื่อ พฤติกรรมการหาอาหารของปลาวาฬบรูด้าจะเป็นเช่นนี้ตลอดปี และมักพบว่าปลาวาฬจะติดตามการเคลื่อนย้ายที่อยู่ของเหยื่อเสมอ

ช่องกระเพาะอาหารของปลาวาฬที่โตเต็มที่ อาจบรรจุอาหารได้มาก 120-165 กิโลกรัม

ปลาวาฬบรูด้าไม่ชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงแต่จะชอบว่ายน้ำตามลำพังหรือเป็นคู่เท่านั้น ดังนั้นเราสามารถพบปลาวาฬอยู่รวมกันเป็นฝูงประมาณ 10-23 ตัวได้ก็ต่อเมื่อเป็นเวลาที่ออกหากิน ซึ่งพื้นที่หากินจะกินบริเวณประมาณ 2-3 ตารางกิโลเมตร ปลาวาฬชนิดนี้จะมีควมว่องไวมากกว่าปลาวาฬชนิดอื่นๆ พฤติกรรมการดำน้ำจะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับเหยื่อที่พบ ซึ่งอาจจะพบตั้งแต่ระดับน้ำตื้นไปจนถึงความลึกประมาณ 300 เมตร สามารถดำน้ำได้นาน 1-2 นาที แต่บางทีก็อาจนานถึง 10 นาที โดยปกติการพ่นน้ำ 4-7 ครั้งจะทำให้ดำน้ำได้นานหลายนาทีต่อหนึ่งครั้ง ขณะที่ปลาวาฬหาอาหาร ความเร็วในการว่ายน้ำจะเร็ว 2-7 กิโลเมตร/ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นการว่ายน้ำเล่นธรรมดา จะสามารถว่ายน้ำได้เร็วถึง 20-25 กิโลเมตร/ชั่วโมง

จากรายงานพบว่าปลาวาฬจะสามารถแปลงเสียงร้องได้ในระดับความถี่ 70-245 เฮิรตซ์ (ด้วยสัญญาณความยาว 0.4 วินาที) และอยู่ในระดับ 3-30 กิโลเฮิรตซ์

โดยปกติไม่พบว่า ปลาวาฬบรูด้า มีฤดูผสมพันธุ์ที่แน่นอน ประเภทที่อยู่ในแนวเขตชายฝั่งทะเล จะสามารถผสมพันธุ์และคลอดลูกได้ตลอดทั้งปี ประเภทที่อยู่นอกแนวชายฝั่ง อาจจะมีช่วงเวลาหนึ่งในแต่ละเดือน แต่ฤดูการผสมพันธุ์และคลอดลูก ก็สามารถเลื่อนออกไปนอกเหนือจากช่วงเวลาดังกล่าวได้ พฤติกรรมดังกล่าวนี้จะมีลักษณะที่แน่นอนเช่นเดียวกับการไม่อพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่และการออกหาอาหาร

ปลาวาฬบรูด้าจะมีระยะเวลาในการตั้งท้อง นานประมาณ 12 เดือน และลูกปลาวาฬที่เพิ่งเกิดมานั้นจะมีความยาวประมาณ 3.95-4.15 เมตร ลูกปลาวาฬจะดูดนมแม่อยู่ประมาณ 6 เดือน แต่ตามรายงานเคยพบน้ำมันในกระเพาะอาหารของปลาวาฬบางตัวที่อายุถึง 2 ปี ซึ่งอาจจะเกิดจากความผิดปกติอย่างใดอย่างหนึ่ง ลูกปลาวาฬเมื่อหย่านมแล้วจะมีขนาดยาวประมาณ 7.1 เมตรและอาจหนักถึง 2.5 ตัน ปลาวาฬเพศผู้อายุ 8-11 ปี ซึ่งจัดอยู่ในวัยที่สามารถสืบพันธุ์ได้จะมีความยาว 11.6-12.4 เมตร ขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่ของปลาวาฬนั้นๆ เพศเมียก็สามารถสืบพันธุ์ได้ในช่วงเวลาเดียวกันด้วยขนาด 12-12.8 เมตร

ปลาวาฬจะมีอายุยืนประมาณ 50 ปีหรือมากกว่านั้น อัตราการตายโดยเฉลี่ยจะแตกต่างกันไปตามแหล่งที่อยู่และสาเหตุการล่าปลาวาฬเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ของแหล่งนั้นๆ ดังนั้นการตายตามธรรมชาติของปลาวาฬจึงต่ำประมาณร้อยละ 3 สำหรับแหล่งที่อยู่ทางซีกโลกใต้ และร้อยละ 8.5 สำหรับทางซีกโลกเหนือ

สถานภาพปัจจุบันของปลาวาฬบรูด้ายังไม่สามารถคาดเดาได้ เพราะถึงแม้ประชากรส่วนใหญ่จะยังไม่ได้อูกล่า แต่ก็ยังไม่สามารถระบุจำนวนที่แท้จริงได้แน่นอน ประมาณว่าทางซีกโลกใต้มีอยู่ 30,000 ตัว ทางซีกโลกเหนือมีอยู่ 60,000 ตัว และทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของแปซิฟิก มีอย่างน้อย 17,000-24,000 ตัว เนื่องจากความกระจัดกระจายของแนวชายฝั่งทะเล และพฤติกรรมที่ไม่นิยมการโยกย้ายถิ่นที่อยู่ของปลาวาฬชนิดนี้ จึงสามารถพบปลาวาฬชนิดนี้ตามถิ่นที่อยู่หลายแห่งซึ่งแตกต่างกันไป เช่น แอฟริกาใต้ แอฟริกาตะวันตก มาลากาซี เซเชลส์ ด้านตะวันตกของออสเตรเลีย เกาะโซโลมอน ฟิจิ ซิลี เปรู ฮาวายและเกาะโบนินของประเทศญี่ปุ่น ถิ่นที่อยู่อาศัยของปลาวาฬบรูด้าไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอน แต่จะมีโอกาสพบมากทางด้านใต้ของแปซิฟิกและแอตแลนติกเหนือ

ประวัติการล่าปลาวาฬบรูด้าเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ มีมานานแล้วในประเทศญี่ปุ่น หลายครั้งที่ปลาวาฬกลับครีبدำถูกล่าเพราะเข้าใจผิดคิดว่าเป็นปลาวาฬ “บรูด้า” โดยที่ไม่ได้สังเกตถึงลักษณะที่แตกต่างกันของปลาวาฬทั้ง 2 ชนิดนี้ ต่อเมื่อความแตกต่างของปลาวาฬทั้ง 2 ชนิดเป็นที่เข้าใจกันมากขึ้นในปี 1960 การล่าปลาวาฬกลับครีبدำในประเทศญี่ปุ่น จึงมีสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เพราะการล่าปลาวาฬมีอัตราเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในแถบตะวันตกเฉียงเหนือของแปซิฟิก นอกจากนั้นนักล่าชาวญี่ปุ่นและ สหภาพโซเวียต ยังคงออกล่าปลาวาฬตามชายฝั่งทะเลของญี่ปุ่นไปจนจรดประเทศเกาหลีจนถึงปี 1980 สำหรับประเทศฟิลิปปินส์ในปี 1984 และ 1985 ก็มีการล่าเช่นกัน

ในประเทศญี่ปุ่นนั้นยังคงมีการล่าปลาวาฬจนกระทั่งถึงปี 1986 สมาพันธ์ปลาวาฬสากล (The International Whaling Commission) ก็ประกาศขอร้องมิให้มีการล่าปลาวาฬเพื่อการค้าอีกต่อไป หลังจากปี 1967 ประเทศแอฟริกาใต้ซึ่งมีการล่าปลาวาฬบรูด้าก็หยุดล่า จนกระทั่งถึงกลางปี 1980 ก็พบว่าประเทศเปรูยังมีการล่าปลาวาฬอยู่บ้างทางด้านใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก และในปี 1983 พบว่ามีการล่าปลาวาฬในประเทศชิลีเช่นกัน

ปลาวาฬรูด้า จะถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างมีระบบ เฉพาะทางด้านเหนือของมหาสมุทรแปซิฟิก เท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปลาวาฬชนิดอื่นแล้ว มันจะถูกมองข้ามความสำคัญในฐานะที่เป็นทรัพยากรของโลก แต่เมื่อใดก็ตามที่เริ่มมีการตระหนักถึงการล่าปลาวาฬรูด้า เพื่อนำมาใช้ประโยชน์กันมากขึ้น มาตรการป้องกันต่างๆ ที่มีอยู่ก็พร้อมสำหรับกิจกรรมการล่าปลาวาฬที่จะตามมา

ดร.สุรพล สุคตธา ยังให้ความเห็นต่อไปอีกว่า ปลาวาฬที่เข้ามาในน่านน้ำไทยนั้น บางส่วนเป็นปลาวาฬที่ป่วย ว่ายน้ำเข้ามาเกยหาดและเสียชีวิต เมื่อพิจารณาจากจุดที่พบปลาวาฬเกยหาดเสียชีวิต เท่าที่ทราบก็อยู่ในแนวเดียวกันคือ โครงกระดุกไม่ทราบประวัติที่ศาลกรมหลวงชุมพรฯ ที่แหลมสมิหลา จังหวัดสงขลา โครงกระดุกปลาวาฬที่วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งบรรยายประวัติไว้ว่า

“ ปลาวาฬนี้ตายลอยนำมาในทะเล กลืนซัดขึ้นที่ปากน้ำท่าสูง อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช เมื่อเดือนพฤศจิกายน ร.ศ.128 (พ.ศ.2452) อำเภอส่งมา จึงได้นำมาไว้ที่วัดพระบรมธาตุ ”

นอกจากนั้นยังมีประวัติการพบปลาวาฬที่สุราษฎร์ธานี ผู้ใหญ่บ้านทิว พูลผล ผู้ใหญ่บ้านที่มีประวัติการอนุรักษ์แนวปะการังอันยาวนานแห่งเกาะแตน เกาะทางทิศใต้ของเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เล่าว่า เมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาแล้วมีปลาวาฬมาตายเกยหาดที่เกาะมัดโกง ซึ่งอยู่ติดกับเกาะแตน ส่วน โครงกระดุกที่หลายคนรู้จัก ซึ่งอยู่ที่พิพิธภัณฑสัตว์และสถานเลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยบูรพา เป็น โครงกระดุกของปลาวาฬเกลบครีบขาวดำ ปลาวาฬตัวนี้พบเกยหาดที่สัดหีบเมื่อเดือนกรกฎาคม 2518 (ข้อมูลจากอาจารย์สาธิต โกวิทวิท) ส่วนฝั่งอันดามันก็เคยมีปลาวาฬมาตายที่เกาะตะรุเตาเช่นกัน

พิจารณาแล้วสถานการณ์ของปลาวาฬรูด้าน่าเป็นห่วงอยู่ แต่จากคำบอกเล่าของเจ้าของร้านค้า น้ำที่เกาะเต่าที่ว่า เมื่อปีกลายก็พบปลาวาฬเกลบครีบขาวดำในบริเวณ ใกล้ๆ เกาะเต่าเช่นเดียวกัน แต่เท่าที่ทราบก็ไม่มีรายงานว่าพบปลาวาฬดังกล่าวเกยหาดแต่อย่างใด จึงได้แต่หวังว่าปลาวาฬรูด้าที่พบในปีนี้เป็นปลาวาฬที่มีสุขภาพสมบูรณ์ เพียงแต่ว่ายน้ำเข้ามาในเขตน้ำตื้น แล้วว่ายน้ำผ่านกองเรือวนอันมหิมาของ ไทยได้อย่างปลอดภัย

อันที่จริง ปลาวาฬที่มีขนาดใหญ่หรือขนาดกลางอย่างปลาวาฬรูด้ามักประสบอันตรายจากอวนน้อยกว่าปลาวาฬขนาดเล็กหรือที่เรียกกันว่า “ปลาโลมา” ซึ่งมักจะเสียชีวิตจากการจมน้ำตายเมื่อติดอวน

เมื่อเทียบปลาวาฬที่พบในบ้านเรากับปลาวาฬสีน้ำเงิน-ปลาวาฬพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งเมื่อโตเต็มที่จะหนักถึง 120 ตันก็ดูจะมีขนาดค้ำอกว่ากันอยู่มาก คือต่างกันถึง 4-5 เท่า แต่ในทะเลไทยเราก็มียังมีปลาวาฬพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก (ปลาวาฬเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ไม่ใช่ปลา) คือปลาลามาวาฬเป็น 1 ใน 3 ของปลาลามาวาฬขนาดใหญ่ที่กินปลาและแพลงก์ตอนเล็กๆ เป็นอาหาร ไม่เป็นอันตรายต่อคน พบเห็นได้ทั้งบริเวณอ่าวไทยและทะเลอันดามัน โดยมีผู้พบเสมอในบริเวณทะเลชุมพร 2 ครั้งสุดท้าย พบบริเวณใกล้ เกาะมาตรา เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2535 และที่กองหินชุมพรทางทิศตะวันตกของเกาะเต่าเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2535 แต่ก็มีข่าวติดอวนเสียชีวิตอยู่บ่อยๆ เช่นกัน นอกจากปลาลามาวาฬแล้ว เรายังมีปลาราวหูหรือกระเบนราหู ปลากระเบนขนาดยักษ์ ขนาดโตเต็มที่อาจหนักถึง 1.5 ตัน พบครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2535 ที่เกาะหลัก งาม ชุมพร

ท้องทะเลไทยเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรที่มีค่ามหาศาล

การอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรในทะเลจะต้องทำทั้งระบบ มิใช่เพียงปลาวาฬ ปลาโลมา

ปลาลาม หรือปลาเพียงไม่กี่ชนิด

แม้แต่สิ่งมีชีวิตเล็กๆ ในทะเลก็มีความสำคัญ เช่น ไคโนแพ็กเจลเลต และไดอะตอม แพลงก์ตอนพืช

ในทะเล งานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า รวมถึงท้องทะเลของประเทศไทยก็เช่นกัน

จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้หากทุกคนเมินเฉยและท้อแท้

หมายเหตุ

เฮิรตซ์ = หน่วยวัดความถี่ (พจนานุกรม ราชบัณฑิต)

กิโลเฮิรตซ์ = หน่วยวัดความถี่ของกระแสไฟฟ้าสลับหรือคลื่นวิทยุ ใช้สัญลักษณ์ kHz

1 กิโลเฮิรตซ์ มีค่าเท่ากับ 1,000 เฮิรตซ์หรือเท่ากับ 1,000 ไซเคิลต่อวินาที (พจนานุกรม ราชบัณฑิต)

เกาะมาตรา เป็นเกาะหนึ่งในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร จ.ชุมพร

ประกอบด้วย เกาะมาตรา, เกาะรังกาจิ๋ว, เกาะหลักแรด, เกาะละวะ, เกาะง่าม, หมู่เกาะง่าม, เกาะมะพร้าว, เกาะทองหลาง (ข้อมูลท่องเที่ยวจ.ชุมพร)

ลิปดา (อังกฤษ: minute of arc, arcminute หรือ MOA) เป็นหน่วยหนึ่งในการวัดมุม มีค่าเท่ากับ 1/60 ของหนึ่งองศา เนื่องจากหนึ่งองศาเท่ากับ 1/360 ของวงกลม ดังนั้น 1 ลิปดาจึงเท่ากับ 1/21 600 ของวงกลม หน่วยวัดขนาดเล็กเช่นนี้มีักใช้ในการวัดค่าที่ละเอียดมากๆ เช่นในวิชาดาราศาสตร์หรือการกำหนดพิกัดการยิงอาวุธ

ส่วน พิลิปดา (อังกฤษ: second of arc, arcsecond) (บ้างก็เขียนว่า วิลิปดา) เป็นหน่วยที่มีขนาดเป็น 1/60 ของหนึ่งลิปดาอีกต่อหนึ่ง หรือเท่ากับ 1/3600 องศา หรือเท่ากับ 1/1 296 000 ของวงกลม

ลิปดาและพิลิปดาเป็นคำไทย การเขียน "พิลิปดา" ไม่ถูกต้องและมาจากความเข้าใจที่ผิดว่าคำนี้มาจากภาษาต่างประเทศ

ตารางแสดงสัดส่วนและความสัมพันธ์ระหว่าง องศา ลิปดา พิลิปดา และมิลลิปิลิปดา แสดงได้ดังนี้

ระบบการวัดมุมด้วยเลขฐานหกสิบ				
หน่วย	ค่า	สัญลักษณ์	ตัวย่อในภาษาอังกฤษ	ค่าประมาณในหน่วยเรเดียน
องศา	1/360 ของวงกลม	°	deg	17.4532925 mrad
ลิปดา (arcminute)	1/60 องศา	'	arcmin, amin, $\hat{\prime}$, MOA	290.8882087 μ rad
พิลิปดา (arcsecond)	1/60 ของลิปดา	"	arcsec	4.8481368 μ rad
มิลลิปิลิปดา (milliarcsecond)	1/1000 ของพิลิปดา		mas	4.8481368 nrad

(วิกิพีเดีย และพจนานุกรม สมาคมดาราศาสตร์ไทย)